

**БРЕСТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ А.С. ПУШКИНА**

STOWARZYSZENIE BIAŁOSTOCKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ТРАНСГРАНИЧНЫЙ ТУРИЗМ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ: ВЫЗОВЫ, ПРОГНОЗЫ, РЕШЕНИЯ

**МАТЕРИАЛЫ
РЕСПУБЛИКАНСКОЙ С МЕЖДУНАРОДНЫМ УЧАСТИЕМ НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА МЕЖДУНАРОДНОЙ ТЕХНИЧЕСКОЙ
ПОМОЩИ «ОТКРЫВАЕМ ГРАНИЦУ ВМЕСТЕ»**

Брест, 2022

**PL-BY-UA
2014-2020**

Софинансируется
Европейским Союзом

УДК 338.483.1(082)
ББК 65.433
И 60

Рецензенты:

кандидат географических наук, доцент
О.В. Токарчук
магистр инноваций
М.С. Окулич

Редакционная коллегия:

кандидат исторических наук, доцент А.Д. Панько
кандидат географических наук, доцент С.А. Заруцкий

Трансграничный туризм в современных условиях: вызовы, прогнозы, решения: материалы респ. с междунар. участ. науч.-практ. конф., в рамках реализации проекта международной технической помощи «Открываем границу вместе», Брест, 11 марта 2022 г. / Брест. гос. ун-т им. А.С. Пушкина; редкол.: С.А. Заруцкий, А.Д. Панько. – Брест : БрГУ имени А.С. Пушкина, 2022. – 78 с.

В издании рассматриваются современные тенденции развития индустрии туризма, теоретические и прикладные аспекты обеспечения конкурентоспособности туристского комплекса.

Адресуется специалистам в сфере туризма, преподавателям учебных заведений, аспирантам и студентам соответствующего профиля.

УДК 338.483.1(082)
ББК 65.433

ŻURAWSKI ALEKSANDER

Poleski Uniwersytet Państwowy, doctor

LUCKIEWICZ URSZULA

Białystok, Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki w Białymstoku

TURYSTYKA KULTUROWA JAKO SKŁADNIK OFERTY TURYSTYCZNEJ WYBRANYCH MIAST I WSI W POLSCE

Turystyka jest zjawiskiem znanym od wielu lat. Związana jest z dobrowolnym przemieszczeniem się, zmianą miejsca pobytu, środowiska i rytmu życia. Polska jako malowniczy kraj, może stać się atrakcją dla podróżujących. Duża część mieszkańców państwa, nie zna nazw wszystkich województw, co oznacza, że nie obcuja z innymi miastami niż zameldowanie. W wielu miastach, kryje się piękna kultura, otaczające widoki, nieznaną architekturę.

Określenie turystyki kulturowej ma szeroko rozumiane pojęcie. Wstępnie można to określić, jako zwiedzanie obiektów, które mają jakąś historię, bądź są zapisane w kulturę danego miejsca. Zalicza się do tego także branie udziału w wydarzeniach kojarzących się z kulturą.

Turystyka kulturalna to przede wszystkim odwiedzanie miejsc o dużych wartościach turystycznych i historycznych składających się na dziedzictwo kulturowe człowieka. Jest to więc zwiedzanie zabytków architektury, wykopalisk archeologicznych, miejsc związanych ze sławnymi ludźmi, wystaw artystycznych, galerii sztuki itp. [1].

Polska leży w strefie klimatu umiarkowanego, grupie ciepłej, typu przejściowego. W wyższych partiach górskich Sudetów i Karpat występuje klimat górski, cechujący się zmienną pogodą, obniżeniem temperatury, większą liczbą opadów oraz silnie wiejącym wiatrem fenowym. Latem temperatura waha się między 18°C-30°C w zależności od regionu kraju. Średnia ilość opadów rocznych wynosi około 600 mm, przy czym miesięczne sumy są uzależnione od pory roku. Rozkład opadów ma przebieg równoleżnikowy, przy czym najwięcej jest na północy i południu kraju. W Środkowej Polsce występują najniższe opady, ponieważ leży w cieniu opadowym. Wzrost opadów odnotowany jest u wzgórz morenowych Pojezierza Mazurskiego i Pomorskiego oraz Gór Świętokrzyskich.

Rzeczpospolita Polska leży na półkuli północnej i wschodniej, w centralnej części Europy. Kraj rozciąga się od wybrzeży Morza Bałtyckiego po Karpaty i Sudety. Całkowita powierzchnia terytorium Polski wynosi 322 575 km², w tym: obszar lądowy – 311 888 km², morskie wody wewnętrzne – 2005 km², morze terytorialne – 8682 km². Zaś powierzchnia administracyjna wynosi 312 679 km² [2]. Zamieszkała przez 37 672 367 ludzi w 2020r. [Ludność Polski. Demografia 2020: przyrost naturalny, średni wiek. Prognozy i dane historyczne].

Polska dzieli na 16 województw, składających się z 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu oraz 2477 gmin [3]. Jej największym miastem pod względem liczby ludności i jednocześnie od 1952r. jej stolicą jest Warszawa. Językiem urzędowym jest język polski a ustrój demokratyczny. Głową państwa jest prezydent, od 2015r. na stanowisku urzęduje Andrzej Sebastian Duda.

Celem badań jest diagnoza turystyki kulturowej w Polsce oraz zbadanie preferencji turystycznych Polaków. Badanie ma ukazać rolę i znaczenie turystyki kulturowej jako część oferty turystycznej w wybranych miejscowościach Polski. Do celu zaliczamy również ukazanie znaczenia turystyki, pokazania usług turystycznych w Polsce, scharakteryzowanie wybranych miast i wsi, załączenia wiadomości dotyczących położenia geograficznego i klimatu kraju, atrakcji miast, zagospodarowania turystycznego oraz walorów antropogenicznych. Badanie preferencji turystycznych Polaków, może w przyszłości ułatwić wykreowanie odpowiedniej oferty dostosowanej do potrzeb turystów.

Przedmiotem badań jest poznanie opinii ludzi mieszkających w miastach z turystyką kulturową oraz opinia ludzi zainteresowanych turystyką.

Głównym problemem badawczym jest pytanie:

Jak przedstawia się turystyka kulturowa, zwracając uwagę na walory turystyczne w wybranych miastach i wsiach w Polsce?

Metodę badawczą, którą zastosowano w pracy był sondaż diagnostyczny, przeprowadzony przy użyciu ankiety internetowej. Zawierała ona 12 pytań oraz została rozpowszechniona na forach internetowych dotyczących turystyki. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety.

Wybór udostępnienia kwestionariusza w Internecie był podyktowany rosnącą powszechnością dostępu do tego środka komunikacji oraz możliwością udostępnienia go osobom mieszkającym w innym województwie.

Charakterystyka terenu badań. W badaniu ankietowym wzięły udział losowo wybrane osoby, zachowano podział ankietowanych ze względu na wiek, płeć, wykształcenie, województwo. Badanie zostało udostępnione na forach internetowych dotyczących turystyki oraz przesłane do osób zamieszkałych w wybranych województwach w Polsce, cechujących się turystyką kulturową:

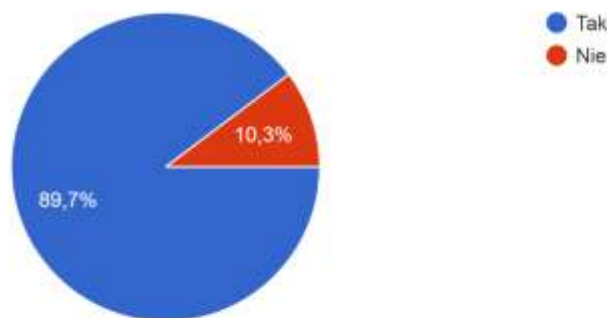
1. W. podlaskie (Tykocin, Bohoniki, Kruszyniany)
2. W. śląskie (Częstochowa)
3. W. mazowieckie (Warszawa)
4. W. łódzkie (Łódź)
5. W. pomorskie (Gdańsk)
6. W. kujawsko- pomorskie (Toruń)
7. W. dolnośląskie (Wrocław)

Organizacja badań. Badania zostały przeprowadzone przy użyciu ankiety internetowej, w okresie urlopowym czyli maj- czerwiec. Na ankietę odpowiedziało 39 osób, co stanowi około 50% wszystkich odsłon. 100% ankietowanych to mieszkańcy Polski. Na podane pytania odpowiedzi udzielali przeważnie ludzie młodzi między 18 a 35 rokiem życia (82,1%), 36 a 60 rokiem życia (12,9%) oraz 5% ankietowanych w wieku poniżej 18 lat. Wśród respondentów 61,5% stanowiły osoby z wyższym wykształceniem, 33,5% – z wykształceniem średnim, a 5% z wykształceniem podstawowym.

Wyniki badań. W pytaniu, o formę preferowanego wypoczynku większość ankietowanych wybrała aktywne spędzanie czasu- 89,7% (wykres 1) oraz zwiedzanie miasta- 89,7% (wykres 1), co świadczy o przewadze turystyki kulturowej nad turystyką typową wypoczynkową.

Wykres 1 – Aktywność.

6. Czy urlop/ wakacje spędza Pan/Pani aktywnie ?
39 odpowiedzi

Rysunek 1 – Aktywność

Wykres 2 – Zwiedzanie. Ponad 50% ankietowanych opowiedziało za wypoczynkiem połączonym ze zwiedzaniem (wykres 1), najniższy wskaźnik (10,3%) ukazuje bierny sposób spędzenia wakacji.

Wykres 3 - Forma wypoczynku. Powodzeniem cieszył się również aktywny wypoczynek w górach (17,9%) oraz zwiedzanie miasta (15,4%). W kolejnym pytaniu ukazany jest wybór rodzaju wypoczynku (wykres 3).

8. Która opcja najbardziej do Pana/ Pani przemawia?

39 odpowiedzi

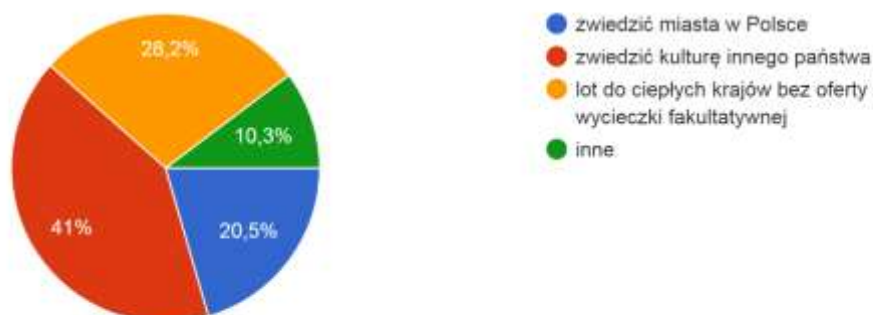

Rysunek 2 – Forma wypoczynku

Wykres 4 - Rodzaj wypoczynku. 41% ankietowanych postawiło na zwiedzanie kultury innego państwa, 28,2% opowiedziało się za wycieczką do ciepłych krajów, 20,5% głosowało na zwiedzanie Polski a 10,3% wybrało inną formę, co można rozumieć jako wycieczkę objazdową lub wyjazd w rodzinne strony.

9. Który z poniższych planów na urlop/wakacje najbardziej Pana/Pani przekonuje?

39 odpowiedzi

Rysunek 3 – Rodzaj wypoczynku

Wykres 5 - Miasto do zwiedzenia. Największą chęć do zwiedzenia miasta wśród respondentów wzbudza Wrocław- 24,2%. Na drugim miejscu jest Kraków i Gdańsk- po 15,2%, na trzeciej pozycji pojawił się Poznań- 9%, reszta głosów to pojedyncze wymienione miasta tj: Barcelona, Bolonia, Bydgoszcz, Malbork, Szczecin, Toruń, Trójmiasto, Włochy, Zamość, Wałbrzych, Zakopane (wykres 4).

Wykres 6 - Zwiedzane miejsca. Popularnością w ankiecie cieszy się Kraków- stary rynek (wykres 5), odwiedziło go 74,4 % ankietowanych. Zaraz po nim jest Pałac Wilanowski w Warszawie (69,2%) i Stare Miasto w Gdańsku (66,7%). Duże zainteresowanie budzi: Wrocław (64,1%), Częstochowa (51,3%), Solina (51,3), Kruszyniany (46,2%), Frombork (41%), Kazimierz Dolny (41%). Miasta z najmniejszą liczbą głosów to: Kielce (5,1 %), Bydgoszcz (12,8%), Świebodzin (12,8%), Moszna (12,8%), Szczecin (15,4%), Kłodawa (20,5%), Łódź (20,5%).

10. Które miasto w Polsce najchętniej by Pan/Pani zwiedził/a?

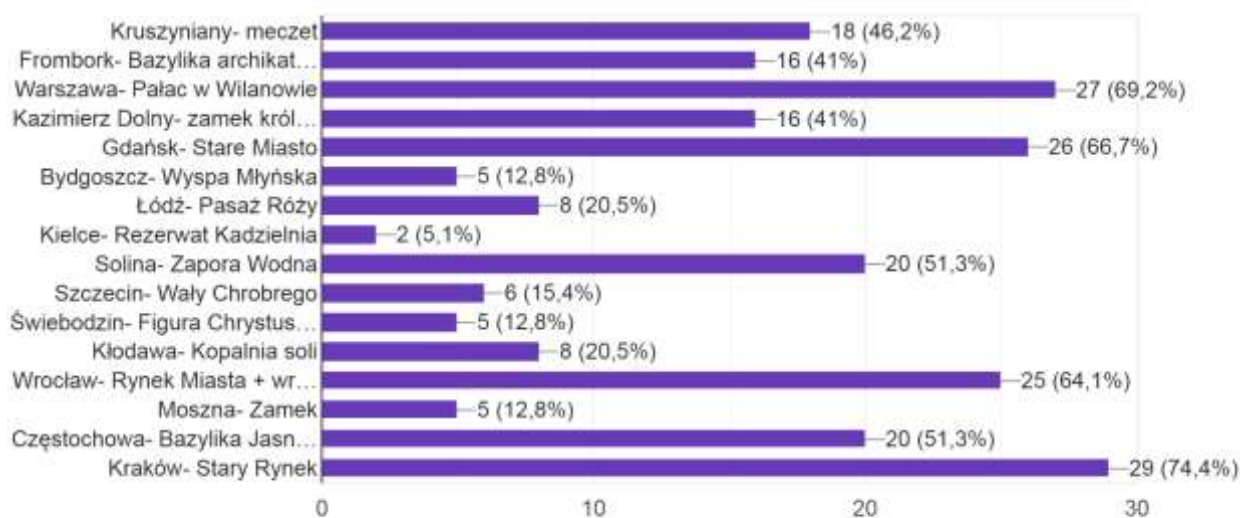
33 odpowiedzi

Rysunek 4 – Miasto do zwiedzenia

11. Które z poniżej wymienionych miejsc kulturowych Pan/Pani zwiedził/a?

39 odpowiedzi

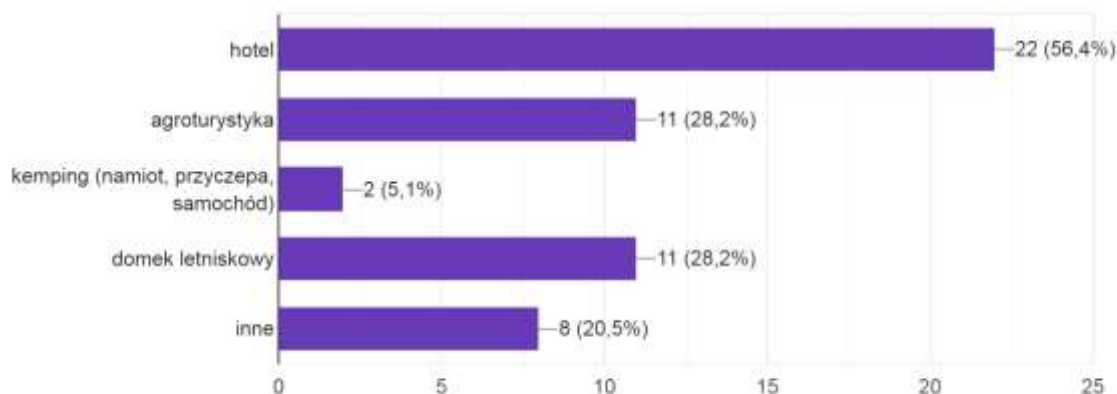

Rysunek 5 – Zwiedzone miejsca

Wykres 7 – Nocleg. Podczas wyjazdów aż 56,4% ankietowanych nocuje w hotelach (wykres 6), 28,2% w agroturystyce, bądź domkach letniskowych, 5,1% w kempingu a 20,5% wybrało inną opcję np. nocleg u rodziny lub w schroniskach.

12. Gdzie Pan/Pani zazwyczaj nocuje wyjeżdżając na urlop/ wakacje?

39 odpowiedzi

Rysunek 6 – Nocleg

Podsumowanie i wnioski.

Aktywność coraz częściej zapisuje się w planie naszego życia. O ruchu nie można zapominać, nawet w trakcie urlopu. Polacy są coraz bardziej świadomi na temat aktywności i coraz bardziej aktywni turystycznie. Według Ministerstwa Turystyki i Sportu podróże w kraju z roku na rok wzrastają o 5%. Badania dowodzą, że najczęściej wybieraną formą aktywności jest zwiedzanie i obcowanie z kulturą. Istnieje wiele forów, na których można wzbogacić swoją wiedzę dotyczącą oferty turystycznej, rekreacji oraz możliwości noclegów.

Odpowiadając na pytanie główne tej pracy, turystyka kulturowa przedstawia się obiecująco. Wiele respondentów podeszło pozytywnie do badań przeprowadzonych a odpowiedzi są zaskakujące. Okazuje się, że mieszkańcy Polski nie zwiedzili każdego województwa, nie znają wszystkich wymienionych miejscowości turystycznych, a nawet...

Natomiast większość respondentów głosowało za aktywnym spędzaniem wypoczynku. Zaobserwowano zgodność głosów w pytaniu 7- 89,7% badanych opowiedziało się za zwiedzaniem kultury miasta, a nie tylko odpoczynkiem. Pokazuje to podejście ludzi to spędzania wolnego czasu. Najchętniej wybieranym typem turystyki okazuje się poznawczy połączony z wypoczynkiem. W każdym mieście udostępnione są atrakcje turystyczne jak i kulturowe. Każdy zwiedzający może z nich skorzystać oraz obejrzeć. Zatem stwierdzenie, że Polska jest krajem bogatym w ciekawe oferty turystyczne, zawierające atrakcje turystyczne oraz kulturowe jest stwierdzeniem prawdziwym.

BIBLIOGRAFIA

1. Mirosław Marczak. Rodzaje turystyki. - Warszawa, 2000. - S.47.
2. Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej: opracowany na podstawie wyników pierwszego powszechnego spisu ludności z dn. 30 września 1921 r. i innych źródeł urzędowych.. T. 5: Województwo białostockie. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, 1924. - S. 42.
3. <https://www.rdc.pl/patronaty/mazowieckie-forum-turystyki-kulturowej>.

СОДЕРЖАНИЕ

Абрамова Ирина Васильевна , БрГУ имени А.С. Пушкина. ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ТУРИЗМ В БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	5
Артеменко Сергей Витальевич , БрГУ имени А.С. Пушкина. ТУРИЗМ И ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ГРАНИЦЫ.....	9
Громик Ксения Эдуардовна. Панько Александр Данилович , БрГУ имени А.С. Пушкина. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ЭКСКУРСИЙ В СИСТЕМЕ ОБЩЕГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	12
Грядунова Оксана Ивановна , БрГУ имени А.С. Пушкина. ПРИРОДНЫЕ ЛЕЧЕБНЫЕ ФАКТОРЫ БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ.....	14
Журавский Александр , ПолесГУ. Łuckiewicz Urszula , Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki w Białymstoku. TURYSTYKA KULTUROWA JAKO SKŁADNIK OFERTY TURYSTYCZNEJ WYBRANYCH MIAST I WSI W POLSCE.....	21
Заруцкий Сергей Александрович , БрГУ имени А.С. Пушкина. КУЛЬТУРНО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ И РЕКРЕАЦИОННО-РЕСУРСНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ.....	26
Ковальчук Ольга Николаевна , БрГУ имени А.С. Пушкина. BIAŁORUSKIE TRADYCJE I KULTURA: PERSPEKTYWA CZASOWA.....	30
Марченко Елена Евгеньевна , БрГУ имени А.С. Пушкина. ОПЫТ РЕАЛИЗАЦИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМА В БЕЛАРУСИ И ЗА РУБЕЖОМ.....	35
Мацука Анна Григорьевна , БрГУ имени А.С. Пушкина. САНАТОРНО-КУРОРТНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ: КАТЕГОРИИ, МЕДИЦИНСКИЕ ПРОФИЛИ, УСЛУГИ.....	39
Миснюк Виктор Сергеевич , БрГТУ. О ТРАНСГРАНИЧНОМ ИСПОЛЬЗОВАНИИ КУЛЬТУРНОГО ПОТЕНЦИАЛА БРЕСТСКОГО ПРИБУЖЬЯ.....	44
Муртазина Гульнара Равиловна, Веслогузова Мария Викторовна . Поволжский государственный университет физической культуры, спорта и туризма. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРИГРАНИЧНОГО И ТРАНСГРАНИЧНОГО ТУРИЗМА: ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РЕКРЕАЦИОННОМ ТУРИЗМЕ В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ И ПОСТКОВИДНОЕ ВРЕМЯ.....	48
Никитюк Денис Владимирович , ООО «БеловежХимПром». О СЕРВИСНОМ ОБРАЗОВАНИИ.....	51
Панько Александр Данилович , БрГУ имени А.С. Пушкина. ПРОЕКТ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТЕХНИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ «ОТКРЫВАЕМ ГРАНИЦУ ВМЕСТЕ»: ОТ ИДЕИ ДО РЕАЛИЗАЦИИ.....	54
Сидорович Александр Александрович , БрГУ имени А.С. Пушкина. ВЪЕЗДНОЙ ТУРИЗМ В БЕЛАРУСИ: ТЕНДЕНЦИИ, РИСКИ И УГРОЗЫ.....	57
Силюк Татьяна Сергеевна , БрГУ имени А.С. Пушкина. РОЛЬ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТЕХНИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ В РЕГИОНАЛЬНОМ РАЗВИТИИ (НА ПРИМЕРЕ ПРОЕКТА «СОЗДАНИЕ ТРАНСГРАНИЧНОЙ ПЛАТФОРМЫ «БИЗНЕСТРАНС»).....	61
Силюк Татьяна Сергеевна , БрГУ имени А.С. Пушкина. СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ В СФЕРЕ АГРОЭКОТУРИЗМА В КАМЕНЕЦКОМ РАЙОНЕ.....	63
Сухонос Наталья Ивановна. Силюк Татьяна Сергеевна , БрГУ имени А.С. Пушкина. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБРАЗОВАНИЯ В СФЕРЕ АГРОЭКОТУРИЗМА В КАМЕНЕЦКОМ РАЙОНЕ.....	66

Трофимчук Денис Анатольевич , БрГУ имени А.С. Пушкина. ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОТКРЫТЫХ ДАННЫХ OPENSTREETMAP ДЛЯ АНАЛИЗА ТУРИСТИЧЕСКОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ (НА ПРИМЕРЕ ЛЮБЛИНСКОГО ВОЕВОДСТВА ПОЛЬШИ).....	69
Фёдорова Инна Леонидовна , БрГУ имени А.С. Пушкина. ГЛЕМПИНГ КАК НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ В ПРИГРАНИЧНОМ И ТРАНСГРАНИЧНОМ ТУРИЗМЕ.....	72
Штефан Лариса Васильевна , БГУФК. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ТУРИЗМА В БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ РЕАЛИЗАЦИИ ПОТЕНЦИАЛА ЕВРОРЕГИОНА «БУГ».....	75